

Поліщук І.Р., к.е.н., доц.,
доцент кафедри обліку і аудиту,
Інжисівська О.А., магістрант
Державний університет «Житомирська політехніка»

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ДЛЯ АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Використання тільки узагальнюючих фінансових показників у фінансовій звітності не повною мірою задовольняє зростаючі потреби різноманітних користувачів щодо отримання аналітичної, прозорої і достовірної інформації про фінансовий стан підприємства та ефективність використання його ресурсів.

Інтегрована звітність відображає інформацію про фінансові результати і фінансовий стан, ресурсовіддачу, кадрову політику і систему матеріального стимулювання працівників, екологічну безпеку технологічного процесу та його результатів, благодійну діяльність та стратегію розвитку підприємства.

Саме інтегрована звітність, особливостями складання якої є використання як фінансових, так і нефінансових показників, дозволяє встановити кондиційність продукції, її відповідність потребам і очікуванням споживачів; систему матеріального заохочення персоналу та плинність кадрів; відповідність розподілу прибутку обраній стратегії; дивідендну політику; ефективність використання матеріальних, трудових, фінансових ресурсів та недоліки організації безперервного технологічного процесу.

Вважаємо, що при формуванні переліку показників інтегрованої звітності слід використовувати чотири проекції системи збалансованих показників: «Орієнтація на споживача», «Внутрішні бізнес-процеси», «Навчання працівників та перспективи зростання» і «Фінанси».

Для того, щоб система збалансованих показників повною мірою характеризувала ефективність діяльності підприємства необхідно обрати показники для кожної проекції. Слід враховувати те, що надмірно велика кількість показників не дозволить сконцентрувати увагу на найважливіших індикаторах оцінки результативності діяльності підприємства (зростання фінансового результату до оподаткування, мінімізація витрат на виробництво продукції у часовому та вартісному вираженні, ефективність маркетингової стратегії, зменшення обсягу некондиційної продукції, матеріальне стимулювання персоналу та покращання умов праці).

У проекції «Орієнтація на споживача» пропонуємо використовувати такі показники: аналітична інформація про дебіторську заборгованість за товари, роботи послуги за окремими покупцями; чистий дохід від реалізації продукції; тривалість обороту дебіторської заборгованості; частка реалізованої продукції зі знижками; питома вага некондиційної продукції. Аналіз розрахованих показників за проекцією «Орієнтація на споживача» дозволяє виявити недоліки маркетингової товарної та цінової політики, визначити неефективні та потенційні канали збуту продукції.

У проекції «Внутрішні бізнес-процеси» вважаємо за доцільне розкрити наступні показники: коефіцієнт оборотності запасів; фондівіддача; тривалість обороту запасів; тривалість операційного циклу; тривалість фінансового циклу;

коефіцієнт зносу основних засобів; обґрунтованість понесених адміністративних витрат, витрат на збут та інших витрат операційної діяльності.

Проекція «Навчання працівників та перспективи зростання» повинна містити наступні показники: коефіцієнт плинності кадрів; питома вага працівників з вищою освітою; питома вага працівників, які пропрацювали 5 років і більше на підприємстві; продуктивність праці; фондоозброєність; поточні зобов'язання з оплати праці та за соціальним страхуванням; питома вага працівників, що вільно володіють іноземною мовою; питома вага працівників, що підвищили кваліфікацію за останні 5 років; заходи мотивації персоналу, передбачені колективним договором.

Оцінка розрахованих показників, що характеризують професійно-кваліфікаційний аспект працівників, дозволить виявити особливості мікроклімату в колективі; окреслити основні напрями підвищення корпоративної культури; оцінити ефективність кадрової політики; встановити фактичний стан та основні напрями підвищення мотивації та кваліфікації персоналу.

Проекція «Фінанси» системи збалансованих показників повинна розкривати наступні показники: фінансовий результат до оподаткування; собівартість; коефіцієнт автономії; рентабельність операційної, фінансової та інвестиційної діяльності; рентабельність активів; рентабельність продукції, інформаційною базою для розрахунку яких є фінансова звітність. Аналіз розрахованих показників за проекцією «Фінанси» спрямований на виявлення резервів щодо зростання фінансового результату до оподаткування підприємства.

Отже, застосування системи збалансованих показників в інтегрованій звітності забезпечить акціонерів, постачальників, покупців, потенційних інвесторів та інших контрагентів інформацією про частку на ринку досліджуваного підприємства, його фінансовий стан, стан корпоративної культури, кадрової і дивідендної політики для прийняття управлінських рішень щодо подальшої співпраці з даним суб'єктом господарювання.

Аналіз ефективності діяльності підприємства на основі інтегрованої звітності дозволить визначити зміни обсягів, фінансових результатів та рентабельності діяльності; оцінити зміни часток на зовнішньому та внутрішньому ринках; охарактеризувати зміни кондиційності в разі зменшення собівартості продукції; визначити скорочення витрат часу на виробництво продукції; оцінити стан трудових ресурсів з точки зору використання кадрового потенціалу; охарактеризувати зростання професійного рівня персоналу та його матеріального стимулювання; оцінити стан маркетингової політики; виявити необхідність оновлення матеріально-технічного забезпечення виробничих ліній; встановити своєчасність виплати дивідендів акціонерам; оцінити стан корпоративного управління і виконання стратегії розвитку.